

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 266. An Judex punire possit probabiliter tantum nocentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

hoc, quod putabat esse probabilius: in conscientia tamen teneretur satisfacere parti læsæ. De acceptione munerum dicentur plura à n. 1499.

§. XVI. In lite circa beneficia Ecclesiastica, quando est æqualitas rationum, tum maximè potest Iudex facere compositionem, secundùm dicta à n. 556., aut etiam adhibere sortes, uti dictum est n. 558. Quòd si partes nec in compositionem nec in sortes consentire velint, & maneat rationum æqualitas, potest beneficium applicare, cui volet, quia ita habet consuetudo Ecclesiæ, cùm beneficium dividi non debeat.

§. XVII. Si Iudex putet opinionem pro una parte esse moraliter certam, non potest suadere compositionem, quantumcumque magna appareat probabilitas pro parte altera, sed tenetur adjudicare parti habenti moralem certitudinem, quia compositio tantùm habet locum, quando jura sunt controversa & incerta, *Carden. in 2. crisi diff. 3. n. 10.*

An Iudex possit punire operantem secundùm opinionem minùs probabilem, vide *Carden. in 1. crisi d. 15. c. 15. a. 4.*

Q. 266. *An Iudex punire possit probabiliter tantùm nocentem.* R. Si quis sit accusatus & non sufficienter convictus, non potest affici pœnâ ordinariâ, *Less. Sanch. Lugo de just. d. 37. s. 12.* Nec obstat, quòd Iudex ex probabilibus indiciis judicare possit eum esse reum, nam ad sententiam publicam & externam requiruntur plura, uti rectè *Lugo d. 14. n. 30.*, cùm ex hac sequantur longè majora incommoda, & quoad hanc teneatur observare leges, quæ verant damnari nisi plenè convictum. Putant tamen *Less. & Lugo n. 28.* ad leviolem pœnam imponendam sufficere Iudici probabilitatem, v. g. unum testem, sicuti ad torturam sufficit; sed in hoc est disparitas, nam tortura non infligitur per modum pœnæ,

poenæ, sed adhibetur ut medium indagandæ veritatis: ideoque dicunt alii illum, qui probabiliter tantum probatus est reus, nullâ poenâ affici posse, quia de nullo crimine convictus est, leges autem volunt eum præsumi innocentem, qui clarè non probatur nocens, cum pro ejus innocentia sit certa possessio, quam non elidit probabilitas in oppositum: & hæc sententia videtur probabilior.

1497 Q. 267. *Si duo sint Rei mortis, an supremus Princeps possit ad recreationem spectatorum eis imperare duellum.* R. Meritò negant Maj. Comit. Az. Laym. Burgh. cent. 2. c. 13., quia abuteretur potestate suâ ad delectationem hominum. *Nec obstat,* quòd licitè possit utrumque morte plectere, ac hunc utrumque videatur statuere ministrum justitiæ respectu alterius, nam modus ille plectendi & administrandi justitiam est scandalosus. Possè tamen reos acceptare tale duellum, diximus l. 3. p. 1. n. 839.

1498 Q. 268. *An Iudex teneatur restituere pretium, quod accepit pro ferenda sententia.* R. Si accepit pro sententia justa, tenetur restituere secundum dicta l. 3. p. 2. à n. 293., quia hæc erat litiganti aliunde debita, ergo pro suo pretio nihil accepit alienum. Si accepit pro sententia injusta, de jure naturali non esse restituendum docent S. Tb. in 4. dist. 15. q. 2. a. 4. q. 2. Bann. 2. 2. q. 62. a. 5. d. 3. Sanch. l. 2. c. 38. n. 96. Sot. Nav. Corr. Valent. Mol. Tol. Less. Lugo d. 37. n. 127. aliique plurimi cum Moya T. I. tr. 6. d. 4. q. 2. §. I. & Vindice Tab. in collect. ad prop. 10., quia non tenebatur ad illam sententiam injustam, hæc autem actio est utilis litiganti, & injustus Iudex ratione illius subit magnum periculum, præsertim famæ, si de injustitia convincatur, subire autem pro altero tale periculum ad causandam ei utilitatem est pretio æstimabile, ergo. *Nec de jure positivo restituens*